

KOMISIJAS LĒMUMS

(2012. gada 25. jūlijs)

par valsts atbalstu Nr. SA.33114 (2012/C) (ex. 2011/NN) – Polija Iespējamais atbalsts CRIST kuģu būvētavai

(izziņots ar dokumenta numuru C(2012) 5057)

(Autentisks ir tikai teksts poļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2013/9/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

informāciju un pamatojuma dokumentus saistībā ar darījumu. Informācija tika iesniegta 2010. gada 25. novembrī un 2011. gada 5. decembrī.

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

(3) Komisija tikās ar Polijas iestādēm 2011. gada 6. decembrī.

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

(4) Komisijas priekšsēdētāja vietnieks J. Almunja (*Almunia*) un Polijas finanšu ministrs A. Grads (*Grad*) vairākkārtīgi apmainījās ar informāciju, un rezultātā savā 2011. gada 25. oktobra vēstulē A. Grads informēja Komisiju par to, ka gan Gdiņas, gan Ščecinas kuģu būvētavas likvidācijas procedūru plānots pabeigt 2011. gada beigās.pēc tam, kad tā uzaicinājusi ieinteresētās personas sniegt piezīmes saskaņā ar iepriekšminētajiem noteikumiem ⁽¹⁾,

tā kā:

(5) Savā 2012. gada 25. janvāra vēstulē Komisija paziņoja Polijai, ka saistībā ar attiecīgo pasākumu tā nolēmusi sākt Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk „LESD”) 108. panta 2. punktā noteikto procedūru (turpmāk „lēmums sākt procedūru”).

I. PROCEDŪRA

(1) Komisija 2008. gada 6. novembrī pieņēma divus lēmumus par atgūšanu ⁽²⁾ attiecībā uz nelikumīgu valsts atbalstu kuģu būvētavām Gdiņā un Ščecinā (turpmāk „Gdiņas kuģu būvētava” un „Ščecinas kuģu būvētava”), atļaujot īpašu pārdošanas procedūru. Polijas iestādēm tika dota iespēja atklātos, pārredzamos, beznosacījumu un nediskriminējošos piedāvājumu konkursos pārdot kuģu būvētavu aktīvus kopumos.(6) Lēmums sākt procedūru tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽³⁾. Komisija aicināja ieinteresētās personas sniegt piezīmes par pasākumu.(2) Komisija uzraudzīja atgūšanas procesu un pieprasīja paskaidrot iepriekšminēto piedāvājumu konkursu procedūras. Pēc tam, kad presē parādījās paziņojumi par to, ka valsts Rūpnieciskās attīstības aģentūra (turpmāk „IDA”) 2010. gada septembrī varētu būt piešķirusi aizdevumu (turpmāk „pasākums”) uzņēmumam *Crist S.A.* (turpmāk „*Crist*” vai „uzņēmums”) dažu Gdiņas kuģu būvētavas aktīvu pirkšanai, Komisija 2010. gada 22. oktobra sanāksmē pieprasīja, lai Polijas iestādes sniedz paskaidrojumu par šo jautājumu. Polijas iestādes paskaidroja savu nostāju un apņēmas iesniegt visu nepieciešamo

(7) Polija iesniedza piezīmes 2012. gada 27. februārī. Trešo personu piezīmes netika saņemtas. Polija sniedza papildinformāciju 2012. gada 4. un 5. jūnijā.

II. AR LIETU SAISTĪTĀ PAMATINFORMĀCIJA

1. Atbalsta saņēmēja apraksts

(8) Saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju *Crist* ir privātu uzņēmums, kurš atrodas Gdaņskā un kuru 1990. gadā nodibināja divi pašreizējie uzņēmuma akcionāri. Uzņēmumā strādā apmēram 150 darbinieku, un apmēram 500 pašnodarbinātu līgumslēdzēju sniedz uzņēmumam savus pakalpojumus. *Crist* galvenokārt darbojas tādās jomās kā kuģu būvēšana, kuģu remonts un hidrotehniskās iekārtas. Laikā starp 2004. un 2008. gadu uzņēmums strādāja ar aptuveni 20 kuģiem un⁽¹⁾ OV C 129, 4.5.2012., 9. lpp.⁽²⁾ Komisijas 2008. gada 6. novembra lēmums par valsts atbalstu C 19/05 (ex N 203/05), ko Polija piešķirusi uzņēmumam *Stocznia Szczecińska*, OV L 5, 8.1.2010., 1. lpp., un Komisijas 2008. gada 6. novembra lēmums par valsts atbalstu C 17/05 (ex N 194/05 un PL 34/04), ko Polija piešķirusi *Stocznia Gdynia*, OV L 33, 4.2.2010., 1. lpp.⁽³⁾ Skatīt 1. zemsvītras piezīmi.

citām konstrukcijām gadā. Uzņēmuma klienti galvenokārt ir Eiropas (Vācijas, Nīderlandes, Skandināvijas valstu un Polijas) kuģu īpašnieki.

- (9) Saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju uzņēmums aktīvi darbojas galvenokārt šādos trīs tirgus segmentos:

- hidrotehnisko konstrukciju tirgū: saistībā ar tērauda konstrukcijām, kuras tiek izmantotas slūžām, šķēr-saizsprostiem, hermētiskām kamerām darbam zem ūdens, un citām tērauda konstrukcijām, kuras tiek izmantotas jūras kuģu piestātņu un ostas molu būvēšanai,
- atjaunīgo energoresursu tirgū: saistībā ar procedūru un/vai elementiem, ko izmanto vēja energoiekārtu izbūvei jūrā,
- jūras piekrasta zonas tirgū: saistībā ar tādu iekārtu apguvi, pētniecību un ražošanu, kuras darbojas jūras piekrasta zonā un tiek izmantotas urbšanas platformu un tērauda urbšanas platformu konstrukcijas moduļu atbalstam.

- (10) Uzņēmuma ieņēmumu struktūra tirgus segmentu dalījumā atspoguļota 1. tabulā. Polijas iestādes informēja Komisiju, ka šāda ieņēmumu struktūra izveidojusies, īstenojot uzņēmējdarbības plānu, saskaņā ar kuru darbība tiek koncentrēta nevis uz tradicionālo kuģu būvniecību, bet gan jūrniecības nozari saistībā ar atjaunīgiem energoresursiem un hidrotehniskajām iekārtām.

1. tabula

Crist ieņēmumu struktūra segmentu dalījumā

Ieņēmumu kategorija	2009. gads	2010. gads ⁽¹⁾	2011. gads
hidrotehniskās iekārtas	[17-23] (*) %	[4-6] %	[3-5] %
atjaunīgie energoresursi	[23-28] %	[75-80] %	[67-74] %
jūras piekrasta zona	[21-26] %	[6-8] %	[6-8] %
cita darbība (kuģu būvniecība)	[29-34] %	[9-12] %	[17-20] %

(¹) Komisija norāda, ka ailē par 2010. gadu Polijas sniegto datu kopsumma nav 100. Komisija uzskata, ka šāda neliela neatbilstība radusies, noapaļojot skaitļus līdz divām decimāldaļām.

(*) Konfidenciāla informācija

- (11) Saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju laikā no 2002. līdz 2009. gadam Crist palielinājis savus ieņēmumus 10 reizi, un 2009. gadā tie sasnieguši PLN 383 miljonus (EUR 95,75 miljonus⁽⁴⁾). Ieņēmumi 2010. gadā samazinājušies un bijuši PLN 236 miljoni

(⁴) Šajā lēmumā norādītās summas EUR ir tuvinātas summas, un tās sniegtas tikai kā norādes; izņēmums ir summa EUR [...] miljoni, kas rāda starp *Beluga Hochtief Offshore* un *Crist* noslēgtā līguma vērtību, izteiktu EUR. Visas PLN norādītās summas konvertētas EUR, piemērojot valūtas maiņas kursu EUR 1 = PLN 4.

(EUR 59 miljoni), bet 2011. gadā bijuši PLN 630 miljoni (EUR 157,5 miljoni). Uzņēmuma svarīgākie finanšu rezultāti 2007.–2009. gadā, kas ir periods pirms IDA aizdevuma piešķiršanas, un 2010.–2011. gadā, kas ir periods pēc aizdevuma piešķiršanas, apkopoti 2. tabulā.

2. tabula

Uzņēmuma svarīgākie finanšu rezultāti 2007.–2011. gadā (miljonos PLN)

	2007. gads	2008. gads	2009. gads	2010. gads	2011. gads
Pārdošanas ieņēmumi	323,41	361,06	383,77	236,48	630,29
Pārdošanas peļņa	19,10	20,80	27,10	5,5	53,1
Pamatdarbības peļņa	20,80	19,50	25,80	15,37	49,33
Tīrā peļņa	22,20	20,10	15,50	12,62	31,66
Nolietojums	2,40	3,30	4,20	5,58	10,75
Finanšu pārpalikums	24,60	23,40	19,70	18,20	42,41

- (12) Saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju 2011. gadā uzņēmumam bija aizņēmumi un riska darījumu ierobežojumi aptuveni PLN [...] miljoni (EUR [...] miljoni) apmērā, tostarp IDA aizdevums (skatīt 3. iedaļu „Pasākuma apraksts”), un dažādu veidu finansiālais atbalsts, ko tam bija piešķirušas četras privātas bankas. Uzņēmums patlaban iesaistījies 10 līgumu izpildē, kuru apkopotā vērtība ir apmēram PLN [...] miljoni (EUR [...] miljoni), un tas turpina sarunas par citiem līgumiem, kuru kopējā vērtība ir aptuveni PLN [...] miljoni (EUR [...] miljoni).

2. Programmas apraksts

- (13) Uzņēmums 2010. gada 27. maijā iesniedza pieteikumu IDA aizdevuma saņemšanai (skatīt 3. iedaļu „Pasākuma apraksts”) saskaņā ar „IDA atbalsta programmu iniciatīvām Polijas ekonomikas veicināšanai” (turpmāk „programma”) programmas apakš kategorijā „Atbalsts uzņēmumiem visvājākajos reģionos, kurus skārusi ekonomikas krīze”.
- (14) Programmas atbalstu ir tiesīgi saņemt vidēji un lieli uzņēmumi, kas īsteno projektus, kuru mērķis ir veicināt pieprasījumu Polijas ekonomikā, un aktīvi darbojas visneaizsargātākajos reģionos, kurus skārusi ekonomikas krīze vai nopietni plūdi. Šādi apgabali ir skaidri definēti programmā. Gdaņskas apgabals ir viens no programmā noteiktajiem neaizsargātajiem apgabaliem, bet Gdiņas apgabals tāds nav.

- (15) Saskaņā ar programmu *IDA* piedalīsies projektos un pasākumos ekonomikas pieprasījuma un ekonomikas attīstības veicināšanai. *IDA* saņems saprātīgu atdevi, t. i., piedaloties programmā, jāievēro tirgus nosacījumi. *IDA* sniegtā finansējuma maksimālā intensitāte nedrīkst pārsniegt 80 % no plānotā ieguldījuma tīrās vērtības.
- (16) Saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju *IDA* nedrīkst atbalstīt projektus ar iespējamam valsts atbalsta elementiem; tas neattiecas uz projektiem, kuri ir saistīti ar valsts drošību un aizsardzību atbilstīgi LESD 346. pantam ⁽⁵⁾.
- (17) Programma tiek īstenota *IDA* komercdarbības ietvaros peļņas gūšanai, un saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju tajā tiek piemēroti uzņēmumiem sniegto komercfinansējuma pakalpojumu tirgū lietotie standarti. Polija paskaidrojusi, ka šāda darbība nav saistīta ar *IDA* sniegto valsts atbalstu lieliem grūtībās nonākušiem uzņēmumiem.

3. Pasākuma apraksts

- (18) Izmeklējamais pasākums ir aizdevums PLN 150 miljonu (EUR 33,4 miljonu) apmērā, kuru *IDA* 2010. gada 14. septembrī piešķirusi uzņēmumam *Crist* (turpmāk „*IDA* aizdevums”) aktīvu kopuma, tostarp sausā doka, pirkšanai, kas ir tā dēvētā „*Crist* kuģu būvētavas 2. zona”. Saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju piešķiršanas laikā aizdevums veidoja mazāk nekā [...] % no uzņēmuma kopējiem aizņēmumiem un riska darījumu ierobežojumiem.
- (19) Saskaņā ar programmu *IDA* aizdevuma procentu likme ir summa, kuru veido piemērojamā bāzes likme un neto procentu starpība, kas ir 0,9–4 % gadā (turpmāk „procentu starpība”), ņemot vērā finansējuma risku un atbalsta saņēmēja sniegtā nodrošinājuma kvalitāti, kā norādīts 3. tabulā.

3. tabula

Procentu starpība, ko piemēro pasākumam saskaņā ar programmu

finanšu risks	spēcīgs nodrošinājums	vidēji spēcīgs nodrošinājums	vājš nodrošinājums
zems	0,9 %	1,0–1,4 %	1,5–1,8 %
mērens	1,0–1,4 %	1,5–1,8 %	1,9–3,3 %
augsts	1,5–1,8 %	1,9–3,3 %	3,4–4,0 %

- (20) Procentu starpība *IDA* aizdevumam *Crist* noteikta 1,8 % apmērā. *Crist* saņemtā aizdevuma kopējā procentu likme

⁽⁵⁾ Saskaņā ar minēto pantu „Līgumi neliedz piemērot šādus noteikumus [...] b) dalībvalstis var veikt pasākumus, ko uzskata par vajadzīgiem, lai aizsargātu savas būtiskās drošības intereses [...]”.

bija 6,81 % ⁽⁶⁾. Procentu likme tika noteikta šādi: bāzes likmei, kuru definē kā trīs mēnešu *WIBOR* ⁽⁷⁾ (3,81 % aizdevuma piešķiršanas laikā), pieskaita 1,2 % un procentu starpību, kas ir 1,8 %. Procentu starpību 1,8 % apmērā *IDA* noteica tāpēc, ka aplēses liecināja par mērenu darījuma finanšu risku un vidēji spēcīgu nodrošinājumu, un šādā gadījumā saskaņā ar 3. tabulu starpība ir 1,5–1,8 %. *IDA* aizdevuma atmaksas termiņš ir 2015. gada 31. decembris, t. i., tā termiņš ir aptuveni pieci gadi un trīs mēneši, jo pasākums tika piešķirts 2010. gada 14. septembrī.

- (21) *IDA* aizdevuma nodrošinājumu veido

— reģistrēta ķīla uz visām *Crist* akcijām,

— hipotēka uz nekustamo īpašumu (daļu no kuģu būvētavas 2. zonas),

— reģistrēta ķīla uz vairākiem kustamiem īpašumiem, kuri veido kuģu būvētavas 2. zonas daļu,

— *Crist* parakstīts neaizpildīts vekselis,

— *Crist* paziņojums par labprātīgu uzņēmuma nodošanu saistību izpildei,

— katra *Crist* akcionāra paziņojums par labprātīgu savas daļas nodošanu saistību izpildei.

- (22) Saskaņā ar programmu nodrošinājumam jāatbilst vismaz 150 % no *IDA* finansējuma.

- (23) Gdiņas kuģu būvētavas aktīvu pārdošanas piedāvājumu konkursa trešā kārtā notika 2010. gada 15. septembrī. Saskaņā ar informāciju presē, pateicoties *IDA* piešķirtajam finansējumam, *Crist* varēja pārsolīt otru konkursa dalībnieku *Patia* (Kiprā reģistrēts uzņēmums, kas ir saistīts ar Ukrainas uzņēmumu *ISD* - Gdaņskas kuģu būvētavas īpašnieku). *Crist* solītā pirkšanas cena par piedāvāto aktīvu kopumu (turpmāk „sausais doks”) bija PLN 175 miljoni (EUR 43,75 miljoni). Sausā doka zemākā noteiktā cena bija PLN 96,7 miljoni (EUR 24,17 miljoni).

III. IEMESLI OFICIĀLĀS IZMEKLĒŠANAS PROCEDŪRAS SĀKŠANAI

- (24) Lēmumā sākt procedūru Komisija pauda bažas par to, vai *Crist* varētu saņemt nepieciešamo finansējumu ar

⁽⁶⁾ Savā 2010. gada 25. novembra vēstulē Polija kļūdaini informēja Komisiju, ka procentu likme tika noteikta kā bāzes likme, kuru definē kā sešu mēnešu (nevis trīs mēnešu) *WIBOR*, un *Crist* saņemtā aizdevuma kopējā procentu likme ir 7,02 % (nevis 6,81 %). Polija laboja šo informāciju, nosūtot vēstuli 2012. gada 27. februārī.

⁽⁷⁾ Varšavas starpbanku atsauces likme.

- līdzīgiem nosacījumiem tirgū, pamatojoties uz IDA pieejamo informāciju lēmuma piešķirt aizdevumu pieņemšanas laikā.
- (25) Saskaņā ar pasākuma iepriekšēju analīzi, kas tika veikta, pamatojoties uz Komisijai pieejamo informāciju, IDA aizdevums varēja piešķirt priekšrocību Crist, jo tika izmantoti valsts līdzekļi. Komisija pauda bažas par i) piešķirtā kredīta procentu likmi, ii) IDA pieņemto nodrošinājumu, iii) IDA izmantoto standartu, iv) Crist iesniegto uzņēmējdarbības plānu un v) iespēju, ka IDA varētu būt piemērojusi Crist priekšrocības principu.
- (26) Komisija nevarēja noteikt, vai IDA aizdevumam piemērojamā procentu likme (lēmuma sākt procedūru laikā tika pieņemts, ka likme ir 7,02 %) atbilst tirgus ekonomikas ieguldītāja principam, jo Polijas iestādes nebija iesniegušas apliecinājumu par uzņēmumam piešķirto kredītreitingu un nodrošinājuma līmeni.
- (27) Saistībā ar nodrošinājumu Komisijai netika iesniegts ne pamatlīgums starp IDA un Crist par IDA aizdevuma piešķiršanu, ne ekspertu novērtējumi par Crist akcijām un sauso doku kā aizdevuma nodrošinājumu. Tādējādi Komisija uzskata, ka Polija *prima facie* nav parādījusi, ka ekspertu novērtējumi sagatavoti konservatīvi un privāts ieguldītājs būtu pieņēmis šādu nodrošinājumu.
- (28) Komisija šaubās, vai [...] bankas izsniegto aizdevumu var izmantot par standartu, lai novērtētu, vai IDA aizdevums atbilst privāta tirgus ieguldītāja principam. Komisija uzskata, ka [...] bankas aizdevums atšķiras no IDA aizdevuma tādējādi, ka i) tas tika izmantots, lai refinansētu darījumu, kuru Crist sākotnēji finansēja ar pašu līdzekļiem, ii) [...] bankas aizdevuma apjoms bija ievērojami mazāks un iii) IDA aizdevums bija saistīts ar lielāku risku nekā [...] bankas aizdevums, jo aizdevuma apjoms pārsniedza Crist pašu kapitālu un aizdevuma termiņš bija daudz garāks (pieci gadi un trīs mēneši salīdzinājumā ar trim gadiem un astoņiem mēnešiem).
- (29) Saistībā ar uzņēmējdarbības plānu Komisija norāda, ka aizdevuma piešķiršanas laikā, neraugoties uz stabilo uzņēmuma vispārējo finanšu stāvokli, uzņēmuma tūrie darbības rezultāti bija pasliktinājušies trīs gadus pēc kārtas. Ņemot vērā iesaistītos tirgus riskus, iespējamo jaudas pārpalikumu tirgū un to, ka pasākuma veikšanas laikā finanšu krīze nebija beigusies, Komisija šaubījās, vai privāts ieguldītājs būtu piešķīris šādu finansējumu.
- (30) Visbeidzot, neskarot jautājumu par to, vai programma kopumā nenozīmē valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta nozīmē, Komisija pauda bažas, vai Crist bija tiesīgs saņemt IDA atbalstu saskaņā ar programmu, jo aizdevums tiks piešķirts ieguldījuma veikšanai Gdiņā, kas nav neaizsargāts apgabals un attiecīgi nevar būt saņēmējs saskaņā ar programmu. Komisija arī apšaubīja, vai IDA finansējuma intensitāte atbilst programmā noteiktajai maksimālās intensitātes robežvērtībai (skatīt 15. apsvērumu). IDA aizdevums ir PLN 150 miljoni (EUR 37,5 miljoni). Crist nopirka sauso doku par PLN 175 miljoniem (EUR 43,75 miljoniem). Pamatojoties uz šiem skaitļiem, IDA aizdevuma atbalsta intensitāte bija 86 %, t. i., virs programmā noteiktā limita. Tādēļ Komisija uzskata, ka Crist varēja tikt piemērots priekšrocības princips, jo IDA tam piešķīra aizdevumu saskaņā ar programmu.
- (31) Ņemot vērā iepriekš teikto, Komisija apšaubīja, vai privāts ieguldītājs būtu piešķīris Crist attiecīgo finansējumu, un nolēma sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru.

IV. POLIJAS IESNIEGTĀS PIEZĪMES

- (32) Polijas iestādes apgalvoja, ka pirms lēmuma piešķirt aizdevumu Crist tika veikts aptverošs uzņēmuma ekonomiskās un finanšu situācijas, uzņēmējdarbības plāna un iespējamās tirgus ietekmes novērtējums un analīzes rezultāti bija nepārprotami, tādēļ attiecīgais aizdevums atbilst parastiem tirgus nosacījumiem, kurus saprot kā nosacījumus, saskaņā ar kuriem privāts tirgus dalībnieks piekristu finansēt noteiktu ieguldījumu. Tādēļ Polijas iestādes uzskata, ka IDA aizdevums Crist nav valsts atbalsts.

1. Procentu likme

- (33) Polija skaidroja, ka pirms IDA aizdevuma piešķiršanas tika veikts uzņēmuma ekonomiskā un finanšu stāvokļa novērtējums trīs posmos atbilstīgi uzņēmumiem sniegto komercfinansējuma pakalpojumu tirgū lietotajiem standartiem. Pirmajā posmā neatkarīgs ārējais konsultants noteica sākotnējo kredītvērtējumu, pamatojoties uz kuru uzņēmums saņēma vērtējumu, lai varētu kvalificēties nākamajai kārtai, kas ir sīkāks novērtējums. Otrajā posmā tika vērtēti pēdējie trīs uzskaites gadi un prognozētie rezultāti, analizēti koeficienti, veikti kvantitatīvi mērījumi, piemēram, par likviditātes rādītāju, aktīvu apgrozījumu, kapitāla struktūru, rentabilitāti un attīstību, un kvalitatīvi mērījumi, piemēram, par vadības kvalitāti, atkarības līmeni tirgū un ierosinātā nodrošinājuma kvalitāti. Pēdējā posmā, izmantojot matricu, kurā ņem vērā riskus un ierosinātā nodrošinājuma līmeni, kas noteikts ekspertu analīzes rezultātā, tika noteikts starpības līmenis.

Crist kredītreitings

- (34) Ņemot vērā Crist rezultātu dinamiku laikā no 2006. līdz 2009. gadam (skatīt 4. tabulu), Polija uzsvēra, ka laikā, kad uzņēmums iesniedza pieteikumu aizņēmuma saņemšanai, ekspertu analīze liecināja par labu uzņēmuma ekonomisko un finanšu stāvokli.

4. tabula

Crist rezultātu dinamika, 2006.–2009. gads (miljonos PLN)

	2006. gads	2007. gads	Dinamika	2008. gads	Dinamika	2009. gads	Dinamika
Pārdošanas peļņa	21,20	19,10	90,09 %	20,8	108,90 %	27,10	130,29 %
Pamatdarbības peļņa	20,90	20,80	99,52 %	19,50	93,75 %	25,80	132,31 %
Tīrā peļņa	16,50	22,20	134,55 %	20,10	90,54 %	15,50	77,11 %
Nolietojums	1,97	2,40	121,83 %	3,30	137,50 %	4,20	127,27 %
Finanšu pārpalikums	18,47	24,60	133,19 %	23,40	95,12 %	19,70	84,19 %
Pārdošanas ieņēmumi	228,75	323,41	141,38 %	361,06	111,64 %	383,77	106,29 %

- (35) Polija paskaidroja, ka tīro finanšu rezultātu pasliktināšanos 2008. un 2009. gadā izraisīja uzņēmējdarbības modeļa maiņa, kas nozīmēja pieņemt līgumus ar lielāku vērtību un nodrošināt augstāku rentabilitāti, bet kam raksturīgs garš izpildes periods, kas var ilgt 12–15 mēnešus. Tas nozīmē, ka lielāki finanšu guvumi ir laikā, kad produkts tiek pabeigts un nodots pasūtītājam.
- (36) Crist iesniegto uzņēmējdarbības plānu IDA vērtēja vairākos līmeņos. Polija paskaidroja, ka plāns tika izstrādāts sadarbībā ar [...], tā analīzi veica [...] („[...]”) un IDA eksperti veica dokumentu, tostarp pieņēmumu un plānotās ietekmes, sīku pārbaudi. Polijas iestādes norādīja, ka katrā posmā atzinums par dokumentu bija pozitīvs, un norādīja, ka dokumenta precizitāti apstiprināja Crist sasniegtie reālie rezultāti, kuri atbilda prognozēm vai pat pārspēja tās. Polija arī paskaidroja, ka Crist iesniegtās labvēlīgās finanšu prognozes bija ticamas un tās apstiprināja noslēgtie līgumi.
- (37) Saistībā ar ieguldījuma rentabilitāti Polija iesniedza sīki izstrādātu skaidrojumu par koeficientiem, kuri tika aprēķināti, pamatojoties uz naudas plūsmu, neto pašreizējo vērtību un iekšējās atdeves koeficientu, un visi rādītāji izrādījušies augsti. Projekta neto pašreizējā vērtība, kas aptver sausā doka pirkšanu par PLN 150 miljoniem, bija PLN [...] miljoni, un iekšējās atdeves koeficients bija [...] %. Polija piebilda, ka, kaut gan sausais doks tomēr tika nopirkts par PLN 175 miljoniem, šī darījuma finanšu rādītāji tomēr ir ļoti augsti (neto pašreizējā vērtība ir PLN [...] miljoni, un iekšējās atdeves koeficients ir [...] %).
- (38) Pamatojoties uz iepriekš minēto analīzi, IDA noteica uzņēmuma kredītreitingu, izmantojot savu trīspakāpju

iekšējā novērtējuma sistēmu. Saskaņā ar vērtējumu Crist ir vidējs kredītrisks, laba finanšu uzticamība un pietiekama spēja atmaksāt saistības ilgākā laika posmā, un uzņēmumam ir paaugstināta spēja ilgstoši pastāvēt nelabvēlīgos ekonomikas apstākļos. Polija apgalvoja, ka IDA izmantotās metodes rezultāti atbilst Komisijas paziņojumam par atsaucē likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu⁽⁸⁾ (turpmāk „paziņojums par atsaucē likmi”). IDA rīcībā esošie dati tika novērtēti kā atbilstīgi kredītreitanga kategorijai BBB (labi) saskaņā ar kredītreitanga aģentūras EuroRating definējumu, bet drošības dēļ Polija saglabāja BB kredītreitingu, lai pārbaudītu iznākumu pēc paziņojuma par atsaucē likmi piemērošanas.

Nodrošinājums

- (39) Saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju Crist piedāvājis šādu nodrošinājumu: reģistrētu ķīlu uz visām Crist akcijām, hipotēku uz nekustamo īpašumu (daļu no kuģu būvētavas 2. zonas), reģistrētu ķīlu uz vairākiem kustamiem īpašumiem, kuri veido daļu no kuģu būvētavas 2. zonas, Crist parakstītu neaizpildītu vekseli, Crist paziņojumu par labprātīgu uzņēmuma nodošanu saistību izpildei un katra Crist akcionāra paziņojumu par labprātīgu savas daļas nodošanu saistību izpildei.
- (40) Polija iesniedza ekspertu vērtējumu par Crist akcijām, ko veikuši [...], izmantojot divas metodes: uz aktīviem balstītā vērtēšanas metode (korigēto tīro aktīvu metode) tika piemērota vērtējumam 2010. gada 29. jūlijā, un uz ienākumiem balstītā vērtēšanas metode (diskontētās

⁽⁸⁾ OV C 14, 19.1.2008., 6. lpp.

naudas plūsmas pieeja ar koriģētu pašreizējo vērtību) tika piemērota vērtējumam 2010. gada 1. augustā. Abu vērtējumu rezultāti ievērojami atšķirās. Saskaņā ar pirmo metodi vērtība bija PLN [...] miljoni, savukārt saskaņā ar otro metodi vērtība bija gandrīz PLN [...] miljoni. Tajā pašā laikā Polijas iestādes iesniedza atsevišķu 2010. gada 3. augusta dokumentu, kurā [...] norādīja, ka koriģēto tīro aktīvu metodes rezultāts precīzāk rādīja uzņēmuma likvidācijas vērtību, bet nerādīja *Crist* reālo vērtību (jo īpaši uzņēmuma pašu kapitālu). [...] secināja, ka PLN [...] miljoni uzskatāmi par reālo vērtību.

- (41) Par nodrošinājuma otro elementu, kas ir hipotēka uz nekustamo īpašumu, Polija iesniedza neatkarīgu ekspertu vērtējumu, kas tika veikts 2009. gada 4. martā, saskaņā ar kuru aktīvu kopuma aplēstā tirgus vērtība bija PLN 169,5 miljoni (vai PLN 84,7 miljoni, veicot piespiedu pārdošanu). Turklāt Komisijai tika iesniegts neatkarīgu ekspertu vērtējums pēc darījuma veikšanas, kuru *IDA* pieprasīja veikt 2011. gada janvārī un saskaņā ar kuru iekšlātā nekustamā īpašuma vērtība bija PLN [...] miljoni.
- (42) Atbildot uz Komisijas skeptisko nostāju par to, vai cenu PLN 175 miljonu apmērā, ko *Crist* samaksāja piedāvājumu konkursa trešajā kārtā par sauso doku, var izmantot par nodrošinājuma vērtības aizstājēju, Polija

ierosināja, ka par tirgus vērtību ir uzskatāms pretpiedāvājums PLN 166 miljonu apmērā, kuru attiecīgajā laikā izteica otrais piedāvājumu konkursa dalībnieks *Patia*.

- (43) Turklāt saskaņā ar Polijas sniegto informāciju nodrošinājuma vērtību vēl pastiprina tas, ka nodrošinājumu veido pēc savas būtības dažādi elementi (nekustamais īpašums, kustamais īpašums un finanšu aktīvi), kā arī tas, ka neviens no nodrošinājuma elementiem pirms aizdevuma piešķiršanas nebija apgrūtināts.
- (44) Savā rezumējumā Polijas iestādes norādīja, ka, pamatojoties uz dažādiem vērtējumiem, aizdevuma nodrošinājuma kopējā vērtība ir robežās starp PLN [...] miljoniem un PLN [...] miljoniem (skatīt 5. tabulu). Sava iekšējā kredītreitanga nolūkā *IDA* noteica, ka *Crist* nodrošinājums ir vidēji spēcīgs (skatīt 3. tabulu). Atsaucoties uz paziņojumu par atsaucē likmi (skatīt 6. tabulu), Polijas iestādes uzskatīja, ka nodrošinājuma kopējā vērtība atbilst tirgus vērtībai un ir PLN [...] miljoni⁽⁹⁾, attiecīgi veidojot [...] % no piešķirtā aizdevuma. Šāds nodrošinājuma līmenis ievērojami pārsniedz aizdevuma apjoma līmeni un atbilst paziņojumā par atsaucē likmi noteiktajai kategorijai „augsts nodrošinājums”, jo paredzamie zaudējumi, kuri var rasties saistību nepildīšanas gadījumā aizdevuma atmaksas gaitā, ir nulle.

5. tabula

Nodrošinājumu vērtības atkarībā no pieņemtajām vērtēšanas metodēm

		Vērtība (PLN)	Nodrošinājuma elements un vērtēšanas metode	
			Crist akcijas Uz aktīviem balstītā vērtēšanas metode (koriģēto tīro aktīvu metode)	Crist akcijas Uz ienākumiem balstītā vērtēšanas metode (koriģētā pašreizējā vērtība)
Nodrošinājuma elements un vērtē- šanas metode	Kuģu būvētavas 2. zona	169 471 000	KOPĀ:	KOPĀ:
	Tirgus vērtības metode (bal- stīta uz ienākumiem)		[...]	[...]
	Kuģu būvētavas 2. zona	84 735 500	KOPĀ:	KOPĀ:
	Vērtība piespiedu pārdošanas gadījumā		[...]	[...]
	Kuģu būvētavas 2. zona	180 439 000	KOPĀ:	KOPĀ:
	Tirgus vērtības metode (bal- stīta uz ienākumiem)		[...]	[...]
Kuģu būvētavas 2. zona	166 000 000	KOPĀ:	KOPĀ:	
Pēdējā vērtība	pretpiedāvājuma		[...]	[...]

⁽⁹⁾ Izmantojot uz ienākumiem balstīto vērtēšanas metodi (kuru ieteica eksperts), *Crist* akciju vērtība tika noteikta PLN [...] miljonu apmērā, un saskaņā ar eksperta aplēsēm hipotēkas uz nekustamo īpašumu (daļu no kuģu būvētavas 2. zonas) vērtība bija PLN 169,5 miljoni.

(45) Polijas iestādes arī iesniedza ziņojumu, kuru [...] sagatavoja 2012. gada maijā, t. i., pēc darījuma veikšanas. Cita starpā ziņojumā tiek pārbaudīti [...] veiktie vērtējumi, kuri bija pieejami IDA darījuma laikā. Polija norāda, ka tīro aktīvu vērtējums tiek kritizēts: [...] nav iekļāvis nemateriālo aktīvu, tostarp līgumā ietverto apņemšanos, attiecību ar klientiem, darbaspēka, vērtējumu, bet šādu aktīvu vērtība var būt ievērojama un attiecīgi palielināt novērtējuma rezultātus. [...] secina, ka šāds novērtējums lielā mērā nepietiekami novērtē Crist pašu kapitāla vērtību. Polija norāda, ka, izmantojot uz ienākumiem balstīto vērtēšanas metodi, [...] iegūtās vērtības ir līdzīgas [...] noteiktajām vērtībām (t. i., apmēram PLN [...] miljoni).

Procentu likme

(46) Aizdevuma piešķiršanas nolūkā IDA veica novērtējumu, saskaņā ar kuru uzņēmuma kredītrisks ir mērens un nodrošinājums ir vidēji spēcīgs. Rezultātā IDA piešķir aizdevumu ar procentu likmi 6,81 %, kas tika aprēķināta kā summa, ko veido bāzes likme (trīs mēnešu WIBOR (3,81 %), kam pieskaitīti 1,2 %) un procentu starpība 1,8 %, kas izriet no matricas 3. tabulā.

(47) Polija iesniedza ne tikai aprēķinus, ko IDA veica atbilstīgi saviem iekšējiem noteikumiem, bet arī sīkāku skaidrojumu, izmantojot paziņojumā par atsaucē likmi norādīto aizstājēja noteikšanas metodi (skatīt 6. tabulu).

6. tabula

Aizdevuma starpības, izteiktas bāzes punktos, atbilstīgi paziņojumam par atsaucē likmi

Kreditreitinga kategorija	Nodrošinājums		
	Augsts	Parasts	Zems
Spēcīga (AAA–A)	60	75	100
Laba (BBB)	75	100	220
Apmierinoša (BB)	100	220	400
Vāja (B)	220	400	650
Slikta/finanšu grūtības (CCC un zemāk)	400	650	1 000

(48) Polija uzskatīja, ka, tā kā Komisijas publicētā atsaucē likme Polijai ir 4,49 %, Crist kreditreitinga kategorija ir BB un nodrošinājuma līmenis ir augsts (skatīt 44. apsvērumu), aizdevuma procentu likmei nevajadzētu būt zemākai par 5,49 %. Tādējādi Polija uzsvēra, ka IDA piemērotā likme 6,81 % ir par 132 bāzes punktiem augstāka nekā paziņojumā par atsaucē likmi noteiktā atsaucē likme 5,49 %.

(49) Polijas iesniegtajā [...] ziņojumā ietvertas sīkas aplēses par Crist kreditreitingu darījuma laikā, pamatojoties uz divām dažādām ekspertu izmantotām pieejām. Kreditreitinga modeļus izstrādāja [...], pamatojoties uz komercbanku izmantotiem punktu piešķiršanas / kreditreitinga modeļiem. Saskaņā ar ziņojumu Crist kreditreitinga ir starp BB un B. Tomēr [...] uzskata, ka procentu likme ir pietiekoša, ņemot vērā nodrošinājuma elementu augsto vērtību: vērtējot tos visus kopā, nodrošinājums ir augsts.

2. Standarts

(50) Polijas iestādes informēja Komisiju, ka [...] bankas aizdevums nebija vienīgais pamats galīgās procentu likmes noteikšanai Crist piešķirtajam aizdevumam, jo tā galvenokārt tika noteikta, pamatojoties uz iekšējo novērtēšanas sistēmu. Neraugoties uz atšķirībām starp aizdevumiem, Polija norāda, ka gan IDA, gan [...] bankas secinājumi par procentu likmēm ir līdzīgi.

(51) Polija vispārīgi norāda, ka, ņemot vērā aizdevuma lielo vērtību (PLN 150 miljoni), Crist piešķirtajam aizdevumam praktiski nav iespējams atrast ideālu standartu Polijas tirgū. Atsaucoties uz Vispārējās tiesas spriedumu lietā T-296/97, Komisija pret *Alitalia*, Polija iebilda, ka Crist iespējamie ieguvumi jāvērtē, salīdzinot tos ar līdzīgu, nevis identisku aizdevumu.

(52) Polija iesniedza abu aizdevumu salīdzinājumu (skatīt 7. tabulu) un atgādināja, ka abi aizdevumi tika piešķirti 2010. gadā, [...] bankas procentu likme bija zemāka nekā IDA procentu likme (6,68 % salīdzinājumā ar 6,81 %) un [...] bankas lēmums bija saistīts ar lielāku risku. Rezultātā Polijas iestādes uzskatīja, ka darījums ir vērtīgs atsaucē punkts.

7. tabula

Crist piešķirto [...] bankas un IDA aizdevumu salīdzinājums

	[...] bankas aizdevums	IDA aizdevums
Summa	PLN [...]	PLN 150 000 000
Piešķiršanas diena	18.2.2010.	14.9.2010.
Termiņš	Trīs gadi 10 mēneši	Pieci gadi trīs mēneši
Procentu likme	6,62 %	6,81 %
Nodrošinājuma vērtība	PLN [...]	PLN [...]

	[...] bankas aizdevums	IDA aizdevums
Attīstības izredzes ⁽¹⁾	PLN [...]	PLN [...]
Papildu riski	Nav pārliecības, ka sausais doks (kuģu būvētavas 2. zona) tiks nopirkts un ražošanas līnija tiks pabeigta	Aizdevums piešķirts sausā doka (kuģu būvētavas 2. zona) pirkšanai, lai pabeigtu ražošanas līniju

⁽¹⁾ To līgumu vērtība, kuri noslēgti finansēšanas līguma parakstīšanas brīdī.

(53) Saistībā ar kredītrisku Polija norādīja, ka gan [...] bankas, gan IDA lēmumu pamatā bija viens un tas pats uzņēmējdarbības plāns, saskaņā ar kuru plānots pirkt kuģu būvētavas 1. un 2. zonu. Tādēļ risks pabeigt rūpnīcu bija lielāks pirms pirmā darījuma veikšanas (pat ja [...] banka tikai refinansēja darījumu, kuru Crist sākotnēji finansēja ar saviem pašu līdzekļiem). Faktiski IDA lēmums piešķirt aizdevumu, saskaņā ar kuru tika atļauts pirkt kuģu būvētavas 2. zonu, nodrošināja Crist jaunās uzņēmējdarbības stratēģijas pabeigšanu, saskaņā ar kuru uzņēmums maina savu uzņēmējdarbību, koncentrējot to nevis uz tradicionālo kuģu būvniecību, bet gan uz atjaunīgo energoresursu nozari jūras piekrasta zonā. Turklāt Polija norādīja, ka [...] banka piešķīra kredītu uzņēmumam, pirms tas parakstīja ārkārtīgi izdevīgo līgumu ar *Beluga Hochtief* ar lielāko darījuma vērtību visā Crist pastāvēšanas laikā (EUR [...] miljoni), kas vēl vairāk uzlaboja uzņēmuma kredītspēju laikā, kad IDA pieņēma lēmumu piešķirt aizdevumu.

(54) Tajā pašā laikā Polijas iestādes uzsvēra, ka aizdevuma piešķiršanas laikā bija pieejama papildinformācija, kuru IDA nopietni apsvēra. Piemēram, Polija norādīja, ka Crist bija pozitīvas ilglaicīgas attiecības ne tikai ar [...] banku un IDA, bet arī citām finanšu iestādēm, kuras nodrošināja finansējumu uzņēmuma darbībai ⁽¹⁰⁾. Tas liecina, ka laikā, kad tika pieņemts lēmums piešķirt aizdevumu, Crist varēja piesaistīt finansējumu kapitāla tirgū. Saistībā ar šo Polija iesniedza sarakstu, norādot Crist piešķirto kredītu un garantiju limitus atsevišķās finanšu iestādēs darījuma laikā.

(55) Visbeidzot, Polijas iestādes vērsa Komisijas uzmanību uz Polijas Nacionālās bankas procentu likmju tabulu par 2010. gada septembri, kurā bija iekļauts periodiski publicēts tādu vidējo procentu likmju saraksts, kuras tika

⁽¹⁰⁾ Crist bija arī vairāki citi ārēji privāta finansējuma avoti. Tostarp var minēt kredītus un garantijas, ko piešķīra [...], [...], [...], [...], [...], [...] un [...] par vairāk nekā PLN [...] miljoniem 2010. gadā un par vairāk nekā PLN [...] 2011. gadā.

izmantotas, piešķirot uzņēmumiem jaunus aizdevumus Polijas nacionālajā valūtā. No tabulas izriet, ka kredītiem, kuru summa pārsniedz PLN 4 miljonus un procentu likme nemainās trīs mēnešus (kā tas ir Crist gadījumā), vidējā procentu likme ir 5,4 %, kas ir zemāka par IDA noteikto likmi.

3. Uzņēmējdarbības plāns

(56) Polijas iestādes iesniedza Komisijai Crist uzņēmējdarbības plānu (turpmāk „uzņēmējdarbības plāns”). Polija informēja Komisiju, ka pirms aizdevuma piešķiršanas uzņēmumam IDA apspriedās ar uzņēmuma komercpartneriem ([...] un [...]) un privātām bankām un saņemtās atbildes apstiprināja Crist finanšu stabilitāti. Polijas iestādes iesniedza Komisijai gan privāto banku apstiprinājuma vēstules, gan [...] veiktu analīzi par to, kā periodā pirms IDA lēmuma piešķirt aizdevumu Crist īstenojis savu uzņēmējdarbības stratēģiju.

(57) Uzņēmējdarbības plānā pieņemts, ka ieguldījumu projekta neto pašreizējā vērtība ir PLN [...] miljoni (EUR [...] miljoni) un iekšējās atdeves koeficients ir [...] %. Šo aplēšu pamatā ir pieņēmums, ka uzņēmums maksās PLN 150 miljonus par sauso doku. Atbildot uz lēmumā sākt procedūru norādīto Komisijas novērojumu par to, ka beigās samaksātā faktiskā cena bija PLN 175 miljoni, Polija iesniedza [...] sagatavotu analīzi. Saskaņā ar šo analīzi ieguldījuma neto pašreizējā vērtība ir PLN [...] miljoni un iekšējās atdeves koeficients ir [...] %, pamatojoties uz darījuma laikā pieejamo informāciju. [...] piebilda, ka saskaņā ar patlaban pieejamo informāciju neto pašreizējā vērtība ir PLN [...] miljoni un iekšējās atdeves koeficients ir [...] %.

(58) Tajā pašā ziņojumā iekļauts tirgus situācijas pārskats un Crist attīstības perspektīvas. Ziņojumā norādīts, ka Crist mainījis savu ražošanas profilu, pārejot no tradicionālās kuģu būvniecības uz pēc individuāla pasūtījuma gatavotiem kuģiem, platformām un konstrukcijas elementiem izmantošanai jūrā. Šāda uzņēmējdarbības stratēģija nodrošina Crist gan nišu dalībai plānotos jūras piekrasta zonas projektos Ziemeļjūrā, gan plašas iespējas dinamiskai izaugsmei. [...] secina, ka uzņēmums darbojas nozarē ar ievērojamu izaugsmes potenciālu.

(59) Polija norādīja, ka ekspertu veiktās uzņēmējdarbības plāna analīzes rezultātā IDA secināja, ka, neraugoties uz 2008. gadā aizsākušos ekonomikas krīzi, uzņēmums pēdējos trijos gados uzrādījis pozitīvus finanšu rezultātus, parakstīto un apspriešanās esošo līgumu vērtība liecina par strauju uzņēmuma attīstību, finanšu prognozes tika vērtētas pozitīvi un liecināja par uzņēmuma spēju atmaksāt aizdevumu.

- (60) Visbeidzot, Polijas iestādes norādīja, ka, ņemot vērā uzņēmuma tīro peļņu, kas bija PLN 12,6 miljoni (EUR 2,8 miljoni) 2010. gadā un PLN 31,6 miljoni (EUR 7,03 miljoni) 2011. gadā, uzņēmuma tīrie rezultāti [...] reizes pārsnieguši uzņēmējdarbības plānā prognozētos rādītājus. Tās arī norādīja, ka uzņēmuma kopējā bilance 2011. gada beigās par apmēram [...] % pārsniedza plānoto bilanci.

4. Priekšrocības principa piemērošana uzņēmumam

- (61) Saistībā ar priekšrocības principa piemērošanu *Crist*, ko, iespējams, veica *IDA*, Polijas iestādes paskaidroja, ka, pirmkārt, uzņēmums bija tiesīgs saņemt programmas finansējumu, jo *Crist* galvenais birojs un divi uzņēmējdarbības centri atrodas Gdaņskā. Ieguldījums Gdāņā, uz ko citā gadījumā nebūtu attiecināmas tiesības saņemt šo finansējumu, nozīmēja nevis uzņēmuma darbības pārcelšanu, bet gan *Crist* darbības ģeogrāfisko paplašināšanu.
- (62) Polija atkārtoti apstiprināja, ka līmenis, kādā *IDA* finansēja *Crist* ieguldījumu, nepārsniedza programmā noteikto maksimālo līmeni, kas ir 80 %. Polija norādīja, ka *Crist* plānotais ieguldījumu programmas kopējais apjoms bija PLN 188,2 miljoni un aptvēra ne tikai sausā doka (kuģu būvētavas 2. zona), bet arī kuģu korpusa montāžas zonas (kuģu būvētavas 1. zona) iegādi. Polija paskaidroja, ka abi ieguldījumi ir saistīti ar vienu un to pašu ražošanas līniju, kas ļaus *Crist* efektīvi virzīties uz mērķi, kas ir atjaunīgo energoresursu un jūras piekrasta zonas konstrukciju tirgus. Tikai tad, kad ieguldījumu programma tiks pabeigta, *Crist* varēs mainīt savu uzņēmējdarbības modeli, no tradicionālās kuģu būvniecības pārejot uz kuģu, platformu un konstrukciju elementu izgatavošanu pēc individuāla pasūtījuma vēja energoiekārtām jūras piekrasta zonā.
- (63) Tādēļ intensitātes rādītājs visa *Crist* ieguldījuma (PLN 213,2 miljoni⁽¹¹⁾) attiecībai pret *IDA* aizdevumu (PLN 150 miljoni) atbilst 70 % un ir mazāks nekā programmā noteiktais maksimālais līmenis, kas ir 80 %.
- (64) Visbeidzot Polija apgalvoja, ka programma, saskaņā ar kuru tika finansēts aizdevums *Crist*, ir komerciāla, nevis atbalsta rakstura programma. Polija norādīja, ka *IDA* lēmumus finansēt noteiktus projektus, pamatojoties uz komerciāliem apsvērumiem, izvērtē eksperti, kuriem ir pieredze darbā lielākajās Polijas finanšu iestādēs.

V. NOVĒRTĒJUMS

1. Valsts atbalsta pastāvēšana LESD 107. panta 1. punkta nozīmē

- (65) Saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko

jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm.

- (66) Lai nacionāls pasākums tiktu klasificēts kā valsts atbalsts, tiek pieņemts, ka ir izpildīts šādu nosacījumu kopums: 1) pasākums piešķir priekšrocību, jo tiek izmantoti valsts līdzekļi, 2) priekšrocība ir selektīva un 3) pasākums kropļo vai draud kropļot konkurenci un var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.

1.1. Priekšrocības pastāvēšana

- (67) Lai noteiktu, vai izmeklējamais pasākums ir atbalsts, jānosaka, vai *Crist* saņēma ekonomisku priekšrocību, kādu tas nebūtu saņēmis parastos tirgus apstākļos, t. i., apstākļos, kādos privāts ieguldītājs piešķirtu uzņēmumam finansējumu.

Procentu likme

- (68) Lai noteiktu, vai izmeklējamais pasākums ir saderīgs ar privātā ieguldītāja testu, Komisija novērtēja, vai, pamatojoties uz *IDA* rīcībā esošo informāciju lēmuma pieņemšanas laikā, privāts kreditors piešķirtu *Crist* līdzīgu aizdevumu.
- (69) Kā norādīts 33. apsvērumā un turpmākajos apsvērumos, Polija informēja Komisiju, ka pirms aizdevuma piešķiršanas *IDA* sadarbībā ar ārējiem ekspertiem veica sīku *Crist* ekonomiskā un finanšu stāvokļa izvērtējumu, un tā rezultātā tika noteikts uzņēmuma kredītreitings. Atbilstīgi savai iekšējai sistēmai *IDA* atzina *Crist* kredītreitingu par mērenu, un saskaņā ar Polijas sniegto informāciju šāds kredītreitings atbilst vismaz BB kategorijai (apmierinošs paziņojuma par atsaucies likmi piemērošanas nolūkā).
- (70) Polija iesniedza visus ekspertu vērtējumus par nodrošinājumu un sīkiskus paskaidrojumus par katru aizdevuma nodrošinājuma elementu (skatīt 39.–45. apsvērumu). Pamatojoties uz šiem vērtējumiem, saskaņā ar kuriem PLN [...] miljoni netiks sadalīti, jo vērtību, kāda bija ķīlai uz akcijām, un summu, kas pārsniedz PLN [...] miljonus, var attiecināt uz hipotēku uz sauso doku, un, ņemot vērā programmas nosacījumu par to, ka nodrošinājumam jābūt vismaz 150 % apmērā no finansējuma, *IDA* atzina, ka *Crist* nodrošinājums ir vidēji spēcīgs un labi sedz kredītrisku. Tomēr Polija norādīja, ka tā ievērojusi piesardzīgu attieksmi un neatkarīgo ekspertu vērtējumi norādījuši uz lielu nodrošinājuma vērtību.

⁽¹¹⁾ Viss ieguldījums nozīmē PLN 38,2 miljonus kuģu būvētavas 1. zonas un PLN 175 miljonus kuģu būvētavas 2. zonas pirkšanai.

- (71) Visbeidzot, ņemot vērā mēreno riska līmeni un vidēji spēcīgo nodrošinājumu, *IDA* piešķir aizdevumu ar procentu likmi 6,81 %, kas aprēķināta kā bāzes likme (tris mēnešu *WIBOR*, kam pieskaitīti 1,2 %) un procentu starpības, kas ir 1,8 % (skatīt 3. tabulu), summa. Polija norādīja, ka šī likme pārsniedz minimālo procentu likmi, kāda tiktu aprēķināta atbilstīgi paziņojumam par atsauces likmi (skatīt 6. tabulu un 46.–49. apsvērumu). Komisija norāda, ka, kaut gan Polija savos aprēķinos izmanto apzīmējumu „augsts nodrošinājums”, apgalvojums ir patiess, pat ja tiek piemērots *IDA* novērtējums par „vidēji spēcīgu” (jeb parastu) nodrošinājumu, jo rezultāts ir bāzes likme, kam pieskaita 220 bāzes punktus, jeb 6,69 %.
- (72) Komisija vispārīgi atgādina, ka sākotnējās bažas par procentu likmes līmeni, ko tā pauda lēmumā sākt procedūru, galvenokārt izraisīja pierādījumu par uzņēmuma kredītreitingu un nodrošinājuma līmeni trūkums. Saistībā ar šo Komisija norāda, ka savā atbildē par lēmumu sākt procedūru Polija sniedza attiecīgo informāciju, kas bija pieejama *IDA* pirms aizdevuma piešķiršanas. Turklāt Polija iesniedza iekšējā nekustamā īpašuma *ex post* novērtējumu un [...] ziņojumu, kas tika sagatavots pēc šī fakta, bet kura pamatā bija lēmuma piešķirt aizdevumu pieņemšanas laikā pieejamā informācija.
- (73) Komisijas novērtējums saistībā ar nodrošinājumu bija koncentrēts uz to, vai ekspertu vērtējumi tika veikti konservatīvi, t. i., vai privāts ieguldītājs pieņemtu piedāvāto nodrošinājumu. Saistībā ar šo Komisija norāda, ka atkarībā no izmantotās metodes *Crist* akciju vērtējums ievērojami atšķiras (skatīt 40. apsvērumu). Komisija arī ņem vērā [...] izteikto kritiku par tīro aktīvu vērtības novērtējumu PLN [...] miljonu apmērā, kurā nav ņemti vērā vairāki svarīgi faktori (skatīt 45. apsvērumu) un kurš attiecīgi nepietiekami novērtē *Crist* pašu kapitāla vērtību. Visbeidzot, Komisija norāda, ka [...] un [...] vērtējumi, izmantojot koriģētās pašreizējās vērtības metodes, nonāk pie viena un tā paša rezultāta (t. i., vērtējums ir apmēram PLN [...] miljoni) un abi neatkarīgie eksperti uzskata, ka šī metode uzskatāma par reprezentatīvāku. Polija ne tikai iesniedza šos vērtējumus Komisijai, bet arī ierosināja par sausā doka nodrošinājuma vērtības aizstājēju izmantot *Patia* pretpiedāvājuma vērtību PLN 166 miljonu apmērā, kas tika izteikts trešā piedāvājumu konkursa ietvaros. Komisija norāda, ka šāds aizstājējs nenorāda vērtību, kādu *Crist* konkurents bija gatavs maksāt par sauso doku attiecīgā aktīva piespiedu pārdošanas gadījumā.
- (74) Komisija nenosliecas par labu vienam konkrētam ziņojumam un norāda, ka *IDA* bija pieejami vairāki vērtējumi par piedāvātā nodrošinājuma kvalitāti un tikai saskaņā ar pašu pesimistiskāko ziņojumu nodrošinājums veido mazāk nekā 150 % no potenciālā aizdevuma, un ka ekspertu ieteikumi liecināja, ka nodrošinājums bija pietiekams kredītriska segšanai.
- (75) Komisija kritiski vērtē Polijas iesniegto apliecinājumu par uzņēmuma kredītreitingu, kas bija pieejams *IDA* pirms lēmuma piešķirt aizdevumu pieņemšanas. Komisija norāda, ka, veicot iekšējo kredītreitinga analīzi, *IDA* eksperti veica pilnu analīzi par tādiem *Crist* rādītājiem kā likviditātes koeficients, apgrozījums, aktīvu attiecība pret kapitāla struktūru un rentabilitātes rādītājs. Turklāt *IDA* novērtējums aptvēra tādas elementus kā naudas plūsmas analīze, finanšu prognozes, ieguldījumu efektivitāte, peļņas sliekšnis, projekta neaizsargātība pret ārējiem faktoriem, piemēram, procentu likmēm vai valūtas maiņas kursu.
- (76) Komisija arī ņem vērā [...] ziņojumu. Kaut gan tajā ietvertie dati attiecas uz laiku pēc darījuma veikšanas, ziņojumā iekļautas sīkas aplēses par *Crist* kredītreitingu un piedāvāto nodrošinājumu, un ziņojuma pamatā ir tāda pati informācija, kas bija pieejama *IDA* aizdevuma piešķiršanas laikā. Saskaņā ar ziņojuma aplēsēm *Crist* kredītreitings ir nedaudz zemāks nekā *IDA* lietotais kredītreitings (starp BB un B). Par nodrošinājumu ziņojumā norādīts, ka saskaņā ar [...] izmantoto uz aktīviem balstīto novērtējumu *Crist* pašu kapitāla vērtība ir lielā mērā nepietiekami novērtēta. [...] uzskata, ka koriģētās pašreizējās vērtības metode ir konsekvēntāka un biežāk piemērota. Pamatojoties uz *Crist* kredītreitinga analīzi un piedāvātā nodrošinājuma vērtību, [...] secina, ka *IDA* aizdevuma procentu likme nebija zemāka par tirgus likmi.
- (77) Komisija arī analizēja, vai *IDA* noteiktā procentu likme atbilst atsauces likmes noteikšanas metodoloģijai, kuru Komisija var izmantot par tirgus likmes aizstājēju atbilstīgi paziņojumam par atsauces likmi. Saskaņā ar paziņojumu par atsauces likmi atsauces likmi veido, bāzes likmei, kas atbilst viena gada *IBOR* (naudas tirgus likme vienam gadam attiecīgajā dalībvalstī), pieskaitot starpību. Piemērojamā starpība ir atkarīga no attiecīgā uzņēmuma kredītreitinga un nodrošinājuma (skatīt 6. tabulu).
- (78) Tā kā bāzes likme Polijā 2010. gada septembrī bija 4,49 %⁽¹²⁾, *IDA* aizdevuma procentu likme (6,81 %) pārsniegtu piemērojamo atsauces likmi, ja aizdevuma piešķiršanas laikā
- *Crist* kredītreitings būtu „vājš” (B) un nodrošinājums „augsts”,
- *Crist* kredītreitings būtu „apmierinošs” (BB) un nodrošinājums būtu vismaz „parasts”,

(12) Bāzes likme Polijai 2010. gada septembrī, kas aprēķināta atbilstīgi paziņojumam par atsauces likmi, pieejama Komisijas interneta vietnē http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html

— nodrošinājums būtu „zems” un *Crist* kredītreitings būtu vismaz „labs” (BBB).

Saskaņā ar ikvienu no trim scenārijiem atsaucēs likme būtu 6,69 % (4,49 % un 2,20 %), t. i., zemāka nekā *IDA* aizdevuma procentu likme (6,81 %).

- (79) Pamatojoties uz iepriekš minēto analīzi, Komisija uzskata, ka *Crist* kredītreitings aizdevuma piešķiršanas laikā sliktākajā gadījumā bija „vājš” (B). Tā kā pat saskaņā ar sliktākā iznākuma scenāriju nodrošinājuma vērtība, kas ir PLN [...] miljoni, ir vairāk nekā 100 % no aizdevuma vērtības, Komisija uzskata, ka paredzamie zaudējumi, kuri var rasties saistību nepildīšanas gadījumā aizdevuma atmaksas gaitā, nepārsniedz 30 % un tādējādi atbilst paziņojumā par atsaucēs likmi noteiktajam augstam nodrošinājuma līmenim. Tā kā aizdevuma nodrošinājuma līmenis ir augsts, aizdevuma procentu likmei saskaņā ar sliktākā iznākuma scenāriju darījuma laikā nevajadzētu būt zemākai par 6,69 % (t. i., atsaucēs likmi Polijai, kas ir 4,49 %, kam pieskaitīti 2,20 %; skatīt 6. tabulu). *IDA* piešķirā aizdevumu ar augstāku procentu likmi (6,81 %).
- (80) Tādējādi Komisijai norādītie elementi ļauj secināt, ka, pieņemot lēmumu piešķirt aizdevumu *Crist*, *IDA* rīkojās tā, kā būtu rīkojies privāts kreditors, pamatojoties uz pieejamo informāciju, un piemēroja procentu likmi, kas atbilda tirgus likmei.

Standarts

- (81) Lēmumā sākt procedūru Komisija apšaubīja, vai [...] bankas aizdevumu var izmantot par standartu šajā lietā. Cita starpā Komisija norādīja, ka [...] bankas aizdevums atšķirās no *IDA* aizdevuma daudz mazāka apjoma dēļ un arī tādēļ, ka [...] banka tikai refinansēja darījumu, kuru *Crist* sākotnēji finansēja ar pašu līdzekļiem. Turklāt Komisijas *prima facie* atzinums bija, ka *IDA* aizdevums bija saistīts ar lielāku risku nekā [...] bankas aizdevums, jo salīdzinājumā ar [...] bankas aizdevuma termiņu *IDA* aizdevuma termiņš bija daudz garāks.
- (82) Kā norādīts 50.–55. apsvērumā, Polijas iestādes atkārtoti apstiprināja savu nostāju par to, ka bija atbilstīgi izmantot [...] bankas aizdevumu par standartu *IDA* aizdevumam. Tomēr Polija uzsvēra, ka pirms lēmuma par aizdevuma piešķiršanu pieņemšanas tika ņemti vērā citi elementi.
- (83) Komisija ņem vērā, ka *IDA* lēmums piešķirt *Crist* aizdevumu bija balstīts uz ekspertu veiktu kompleksu analīzi par uzņēmuma ekonomisko un finanšu stāvokli, kas

liecināja par plānotā ieguldījuma rentabilitāti, un ka neatkarīgas finanšu iestādes, kas ir [...] banka, iepriekš pieņemtais lēmums, t. i., attiecīgais standarts, bija papildu atsaucē *IDA*.

- (84) Komisija arī ņem vērā to, ka *Crist* nopirka sauso doku, lai pabeigtu ražošanas līniju, tādēļ var uzskatīt, ka šis pirākums nav tik riskants pasākums uzņēmējdarbības stratēģijas īstenošanai kā pasākums, kam [...] banka piešķirā aizdevumu. Laikā, kad [...] banka apstiprināja aizdevumu, nevarēja kā pašsaprotamu uzskatīt, ka *Crist* varēs pabeigt plānotā ieguldījuma pēdējo posmu, t. i., pirkt sauso doku. Turklāt Komisija norāda, ka tas, ka laikā starp diviem aizdevumiem *Crist* parakstīja lielāko līgumu savas pastāvēšanas laikā (līguma vērtība ir EUR [...] miljoni), stiprina uzņēmuma pozīciju salīdzinājumā ar uzņēmuma stāvokli [...] bankas aizdevuma piešķiršanas laikā.
- (85) Visbeidzot, Komisija norāda, ka tas, ka *IDA* aizdevuma piešķiršanas laikā uzņēmumam bija vairāki ārējie finansējuma avoti, liecina, ka finanšu nozarei bija pozitīvs viedoklis par *Crist* finanšu potenciālu un spēju radīt ienākumus.
- (86) Tā kā lēmumā sākt procedūru paustās bažas tika novērstas, Komisija uzskata, ka nosacījumi, saskaņā ar kādiem [...] banka piešķirā aizdevumu, un arī fakts, ka *Crist* bija pieejami citi ārējie finansējuma avoti, pamato secinājumu, ka privāts kreditors piešķirtu *Crist* aizdevumu saskaņā ar noteikumiem, kas būtu līdzīgi *IDA* aizdevuma noteikumiem.

Uzņēmējdarbības plāns

- (87) Lēmumā sākt procedūru norādīts, ka, kaut gan *IDA* aizdevuma piešķiršanas laikā *Crist* finanšu stāvoklis kopumā bija stabils, saskaņā ar finanšu pārskatiem tirie darbības rezultāti pasliktinājās trīs gadus pēc kārtas un tirgū bija vērojama pārmērīga jauda. Komisija puda *prima facie* bažas, vai privāts ieguldītājs būtu piešķīris finansējumu, ņemot vērā iesaistītos tirgus riskus un to, ka pasākuma veikšanas laikā finanšu krīze nebija beigusies.
- (88) Kā norādīts 56.–60. apsvērumā, Polija sniedza sīkākus paskaidrojumus par elementiem, kurus *IDA* ņēma vērā, pieņemot lēmumu piešķirt aizdevumu. Tas cita starpā attiecas uz uzņēmuma finanšu stāvokļa analīzi trīs posmos, kuras rezultāti liecināja par stabilu kredīspēju, un [...] veiktu neatkarīgu analīzi. Polija uzsvēra, ka ieguldījuma atdeve, pamatojoties uz neto pašreizējo vērtību un iekšējās atdeves koeficientu, bija augsta.

- (89) Komisija pārbaudīja Polijas iesniegto novērtējumu par Crist ieguldījuma rentabilitāti, saskaņā ar kuru, pat neraugoties uz to, ka Crist tomēr bija spiests maksāt augstāku cenu par sauso doku nekā sākotnēji tika pieņemts (t. i., PLN 175 miljonus), attiecīgās finanšu vērtības joprojām bija augstas (ieguldījuma neto pašreizējā vērtība bija PLN [...] miljoni un iekšējās atdeves koeficients bija [...] %), pamatojoties uz darījuma veikšanas laikā pieejamo informāciju). No privāta ieguldītāja viedokļa šādi rezultāti liecina, ka Crist bija drošs uzņēmējdarbības plāns un ieguldījums deva Crist iespēju slēgt jaunus līgumus hidrotehnikas nozarē. Faktiski parakstīto līgumu vērtība liecināja par strauju uzņēmuma attīstību.
- (90) Komisija norāda, ka uzņēmuma pārdošanas darbība un pamatdarbība liecina par spēcīgu pozitīvu dinamiku. Turklāt Polijas iestādes paskaidroja, ka tiro rezultātu pasliktināšanās attiecās tikai uz diviem gadiem (2008. un 2009. gadu; skatīt 4. tabulu) un bija saistīta ar Crist jauno uzņēmējdarbības stratēģiju. Tādējādi tiek kļiedētas bažas par Crist finanšu rezultātu vispārējo pozitīvo vērtējumu.
- (91) Saistībā ar bažām, kas tika paustas tirgus pārmērīgās jaudas dēļ, Komisija norāda, ka, kaut gan tradicionālajā kuģu būvniecības nozarē varēja būt pārmērīga jauda, atbilstīgi jaunajai stratēģijai, kas tika iekļauta uzņēmējdarbības plānā, kurš tika iesniegts IDA aizdevuma piešķiršanas nolūkā, Crist ieņēmumi tirgos, kas nav tradicionālā kuģu būvniecība, bija robežās starp [...] % 2009. gadā un [...] % 2011. gadā (skatīt 1. tabulu). Crist ieņēmumu struktūra un informācija par attīstības perspektīvām jūrā izmantojamo vēja energoiekārtu nozarē, kurā uzņēmums galvenokārt aktīvi darbojas, norāda, ka uzņēmumam ir attīstības potenciāls un privātiem ieguldītājiem pastāv salīdzinoši zems risks.
- (92) Pamatojoties uz iepriekš teikto, Komisija secina, ka darījuma veikšanas laikā pieejamajā informācijā par uzņēmumu bija pietiekami daudz elementu, lai privāts ieguldītājs pieņemtu tādu pašu lēmumu, kādu pieņēma IDA.
- (93) Šo novērtējumu pamato Crist finanšu rezultāti 2010.–2011. gadam, kurus kā neatņemamu uzņēmējdarbības plāna daļu tagad var novērtēt no *ex post* viedokļa. Lai gan 2010. gadā uzņēmums sasniedza tikai [...] % no plānotā pārdošanas apjoma, plānotie pārdošanas peļņas un tīrās peļņas procenta rādītāji tika pārsniegti un Crist tīrā peļņa bija PLN 12,6 miljoni, kas [...] reizi pārsniedza gadam plānoto tiro peļņu. Uzņēmuma darbības rezultāti 2011. gadā turpināja uzlaboties, pārdošanas apjoms palielinājās par [...] % salīdzinājumā ar plānoto apjomu, un tīrā peļņa pārsniedza plānotos rādītājus par [...] %. Uzņēmuma kopējā bilance 2010. gada beigās un 2011. gadā pārsniedza plānotos rādītājus attiecīgi par [...] % un [...] %.
- Priekšrocības principa piemērošana uzņēmumam
- (94) Lēmumā sākt procedūru Komisija pauda bažas par to, vai ir ievēroti daži programmas nosacījumi, jo īpaši par to, vai Crist ir tiesīgs saņemt finansējumu saskaņā ar programmu un vai ir ievērots programmā noteiktais maksimālais aizdevuma intensitātes līmenis (skatīt 15. apsvērumu).
- (95) Komisija ņem vērā Polijas iestāžu paskaidrojumu par to, ka uzņēmums bija tiesīgs saņemt finansējumu saskaņā ar programmu un līmenis, kādā IDA finansēja Crist ieguldījumu, nepārsniedza programmā noteikto maksimālo līmeni, kas ir 80 % (skatīt 61.–64. apsvērumu). Saistībā ar otro punktu Komisija pārliecinājās, ka Polijas iestāžu norādītais maksimālais līmenis tika ievērots, par ko liecināja arī IDA pieejamā informācija lēmuma piešķirt aizdevumu pieņemšanas brīdī: finansējums PLN 150 miljonu apmērā kopējam ieguldījumam PLN 188,2 miljonu (¹³) apmērā rada atbalsta intensitāti 79,7 % apmērā.
- (96) Pamatojoties uz šiem paskaidrojumiem, Komisija uzskata, ka ir kļiedētas bažas par to, vai privāts ieguldītājs būtu piešķīris aizdevumu.
- 1.2. Secinājums par priekšrocību
- (97) Pamatojoties uz iepriekš minētajiem faktiem, Komisija secina, ka apstākļi, kādos tika piešķirts IDA aizdevums, nedeva uzņēmumam nepamatotu priekšrocību. Jo īpaši Komisijas uzskata, ka i) IDA rīcībā esošā informācija bija tāda, ka privāts ieguldītājs pieņemtu tādu pašu lēmumu, un ii) IDA aizdevuma procentu likme atbilst tirgus likmei.
- (98) Ņemot vērā to, ka elementi, kuri norāda uz valsts atbalsta pastāvēšanu LESD 107. panta 1. punkta nozīmē, ir kumulatīvi, izšķiroša nozīme ir tam, vai kāda no šiem elementiem netrūkst. Tādēļ nav nepieciešams analizēt citus 66. apsvērumā noteiktos elementus,

⁽¹³⁾ Attiecīgajā laikā IDA nevarēja zināt, ka kopējais ieguldījums būs par PLN 25 miljoniem lielāks nekā sākotnēji plānots (t. i., PLN 213,2 miljoni, nevis PLN 188,2 miljoni, palielinoties par sauso doku samaksātajai cenai).

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Pasākums, kuru Polijas Republika īstenojusi par labu uzņēmumam *Crist S.A.* kā aizdevumu PLN 150 miljonu apmērā ar procentu likmi 6,81 %, nav valsts atbalsts Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punkta nozīmē.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Polijas Republikai.

Briselē, 2012. gada 25. jūlijā

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja vietnieks
Joaquín ALMUNIA*
